

2.2.2.2.1 Omgevingsordening

De architectuur, die voor individu en gemeenschap een teken is dat bindt, zorgt door het stellen van grenzen, voor een eerste menselijke ordening in het landschap. Dit kan ook gedaan worden door het 'benoemen' van een berg of het uitkiezen van een open plek in het bos: **het uitgangspunt van architectuur is immers de begrenzing van een plek in zijn omgeving**. Telkens ontstaat hierdoor een grens in ruimte en tijd, waardoor afstand en oriëntatie mogelijk worden. De ruimte is niet meer mateloos, maar herkenbaar, beheersbaar.¹

De Noorse architect Christian Norberg-Schulz stelde dat door de architectuur relaties gelegd moeten worden tussen de verschillende topoï (huis, stad, landschap) die de 'existentiële ruimte' van de mens vormen, en die deel uitmaken van grotere gehelen. De hedendaagse trend is daarentegen eerder gericht op infrastructuur en netwerken, met tot gevolg een verregaande versnippering van de (stedelijke) ruimte en daardoor het ontstaan van desoriëntatie, afstand en barrières en tenslotte het verlies van identiteit. De architectuur 'vergeet' op die wijze immers haar functie als vormer van een eenheid van tijd en ruimte (cf. de Franse architect Virillio).²

Volgens sommige auteurs is er momenteel zelfs een 'deterritorialisering' aan de gang. Hedendaagse barrières zijn daarenboven in toenemende mate onzichtbaar en camoufleren het geweld dat sociale hiërarchieën in de ruimte met zich meebrengen, waarbij iedereen automatisch een bepaalde plaats in de ruimte krijgt (of zelfs helemaal geen...).

¹ Wanneer de Romeinse keizer Constantijn in 330 voor Byzantium ('Constantinopel', nu Istanbul) koos om er een tweede, nieuw Rome te vestigen, wijdde hij op 11 mei dat jaar de stad in door, naar verluidt, te voet de omvang ervan af te bakenen met een speer: L. Devoldere, *Zwerven langs de limes. De randen van het Romeinse Rijk*, Amsterdam, 2024, 187. Het schiereiland, het historisch hart van de stad, Fatih, was afgezoomd door de Zee van Marmara, de Bosporus-rivier, de Gouden Hoorn en een landzijde met de muren van Theodosius; daaraan kwam een einde in 1453 wanneer de Ottomaanse 'keizer' Mehmet II een kanon gaten in de muren liet schieten (Idem, 188-189)

² K. Van Synghel in *De Standaard*, 19-20 maart 2005. Zie hierover ook: H. Heynen, De opkomst van de plaatsloosheid, in H. Heynen e.a., red. *Dat is architectuur*, Rotterdam, 2001, 762-765.